

Gruzie

V posledních přibližně patnácti letech vykazuje ekonomika Gruzie hodnoty růstu HDP mezi 2 a 12 %. Nynější růst HDP kolem 5 % je stabilní a podle předpovědí ekonomů se udrží i v následujících letech na podobné úrovni. Inflace v roce 2017 výrazně poskočila až na 6 %, ale poté se opět stabilizovala a dlouhodobě by se měla pohybovat kolem 3 %. V zemi žije 3,7 miliónu obyvatel a HDP na obyvatele v roce 2018 činilo 4 507 USD. Nezaměstnanost se v posledních letech drží na hodnotě okolo 12 %.

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP (%)	2,8	5,0	5,5	4,8	5,0	5,2
HDP/obyv. (USD)	3 884	4 086	4 507	4 806	5 197	5 645
Míra inflace (%)	2,1	6,0	2,8	2,7	3,0	3,0
Nezaměstnanost (%)	11,8	–	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,8	-1,3	-1,7	-1,8	-1,9	-2
Populace (mil.)	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7
Konkurenceschopnost	59/138	67/137	66/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Asociační dohoda s EU zahrnující zónu volného obchodu vstoupila plně v platnost dne 1. července 2016.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), je Gruzie na 66. pozici ze 140 srovnávaných ekonomik. Dle OECD je stupeň exportního rizika 6/7.

Vývoz ČR do Gruzie 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje pro vysílání, přijímání hlasu, obrazů ap. dat	500 698	24,3	347 930	43,9
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	137 321	6,7	178 388	-23,0
8703	Osobní automobily aj. motorová vozidla pro přepravu osob	130 404	6,3	130 440	-0,03
3305	Přípravky na vlasy	103 730	5,0	104 672	-0,9
3917	Trouby trubky hadice příslušenství z plastů	76 638	3,7	81 585	-6,1
8410	Turbíny kola vodní regulátory	71 749	3,5	8 943	702,3
8536	El. zařízení k vypínání, spínání nebo k ochraně el. obvodů aj. <1 000 V	62 721	3,0	29 437	113,1
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	57 995	2,8	63 658	-8,9
8507	Elektrické akumulátory, včetně separátorů	44 478	2,2	43 202	3,0
9504	Videoherní konzole a automaty, výrobky pro lunaparkové, stolní nebo sp	37 991	1,8	4 402	763,0
Celkem TOP 10		1 223 725	59,5	992 657	23,3
Celkem vývoz		2 056 450		1 957 571	5,05

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Gruzie 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
6109	Trička, vrchní tílka aj. náteřníky pletené	282 886	53,8	131 245	115,5
0802	Ovoce skořápkové ost. čerstvé sušené loupané	97 496	18,5	179 123	-45,6
2008	Ovoce ořechy aj. části rostlin jinde neuv.	22 649	4,3	30 924	-26,8
7606	Desky plechy ap. hliníkové o síle nad 0,2 mm	12 013	2,3	—	—
7310	Cisterny sudy kádě ap. z železa oceli do 300l	11 297	2,1	6 234	81,2
8538	Části a součásti vhodné pro použití výhradně nebo hlavně se zařízeními	9 476	1,8	3 604	162,9
6307	Výrobky zhotovené jiné vč šablon stříhových	8 953	1,7	7 450	20,2
7202	Feroslitiny	8 250	1,6	—	—
6110	Pulovry, svetry, vesty apod. pletené háčkované	6 063	1,2	372	1 529,8
3006	Zboží farmaceutické jiné	5 091	1,0	2 619	94,4
Celkem TOP 10		464 174	88,2	361 571	28,4
Celkem dovoz		526 171		409 596	28,5

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Zvyšující se koupěschopnost obyvatelstva (převážně v Tbilisi) má za důsledek poptávku po zahraničních vozech. Automobily Škoda jsou v zemi vnímány především jako auta pro policii a státní instituce (ostatní v ČR vyráběné značky nejsou vnímány jako české). Přesto však existuje prostor pro úspěch českých automobilů i mezi širokou veřejností z důvodu vysoké kvality a přiměřené ceny. Záleží tedy především na vhodné zvolené reklamě. Gruzie nenabízí žádné možnosti pro uplatnění dodavatelských firem v automobilovém průmyslu, neboť se v zemi nenachází žádný výrobní závod automobilů. Potenciálně velké možnosti jsou v oblasti vývozu nákladních vozidel. Stáří v Gruzii používaných nákladních aut často dosahuje i 60 let a více. V rámci tendrů (často financovaných zahraničními donory) jsou poptávána i speciální vozidla (sanitky, hasičské vozy atd.). Motocykly nejsou v Gruzii populární a jejich vývoz tak nemá velkou naději na úspěch.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Vláda v roce 2016 představila program zásadního zlepšení silnic v horských regionech. Vzhledem k těžkým místním podmínkám je zapotřebí v určitých úsecích know-how zahraničních firem, což se bezesporu týká i staveb tunelů, kde mají české firmy co nabídnout. Očekávané jsou též tendry různých měst na obnovu a zkapacitnění veřejné dopravy. V krátkodobém horizontu se jedná o dodávky autobusů/ elektro autobusů (až několik stovek kusů), v dlouhodobém horizontu o obnovu trolejbusové nebo tramvajové dopravy.

► Elektrotechnika

Nulová výroba elektrotechnických přístrojů v Gruzii má za následek dovoz veškerého elektrotechnického spotřebního zboží. Silně etablované jsou značky turecké následované značkami německými. Se zlepšující se ekonomickou situací střední třídy stoupá zájem o tento druh zboží. Potenciál pro české výrobky v zemi je, neboť mohou nabídnout dobrou kvalitu za nižší cenu než německé firmy.

► Energetický průmysl

Gruzie v posledních letech masivně investuje do rozvoje sítě vodních elektráren s cílem stát se do konce desetiletí čistým vývozcem elektrické energie. Existuje celá řada projektů na výstavbu nových elektráren v rozsahu od malých vodních elektráren s výkonem několika MW až po elektrárny s instalovaným výkonem několika set MW. Poptáváno je veškeré zařízení s výstavbou elektráren spojené. Rovněž je žádáno know-how evropských inženýrů, kteří stavby elektráren po technické stránce dozorují.

V roce 2010 byl založen Fond na podporu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů (GEDF), který na podzim 2016 pomohl postavit první větrný park v zemi. Bylo zpracováno několik studií proveditelnosti na stavbu rozsáhlých větrných parků převážně ve střední Gruzii, jejichž celková instalovaná kapacita může činit až 1 500 MW. Na regionální úrovni se gruzínská vláda snaží o maximální propojení přenosových soustav. V plánu je postavení nového vysokonapěťového spojení s Ruskem, Tureckem a Arménií.

► Chemický průmysl

Většina produktů chemického průmyslu se do země dováží z Turecka. V zemi stále chybí například velkokapacitní továrny na výrobu čisticích prostředků. Vzhledem k postupně stoupající koupěschopnosti obyvatel

a expanzi zahraničních obchodních řetězců lze předpokládat rostoucí poptávku po těchto výrobcích. Snahou vlády je v tomto odvětví získat zahraniční investice na založení výrobních závodů na gruzínském území.

► **Kovozpracovatelský průmysl**

Vzhledem k nedostatku místní produkce je zde velký potenciál pro české firmy, které mají v Gruzii pozitivní jméno.

► **Sklářský a keramický průmysl**

Malá kapacita výrobních závodů skleněných výrobků (především lahví), zvyšující se spotřeba a vývoz alkoholických nápojů (pivo, víno) a absence systému vracení použitých lahví představuje vysoký potenciál pro investice do sklářského průmyslu v zemi. Poptávka je po celých výrobních celcích.

České dekorativní sklo má v Gruzii velmi dobré jméno. S rostoucí se koupěschopností obyvatel lze očekávat větší poptávku po okrasném sklu.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

V gruzínských lékárnách jsou k dostání léky převážně určené pro postsovětský prostor. Místní obyvatelstvo má větší důvěru k medikamentům pocházejícím ze Západu, proto se lze domnívat, že po splnění všech nezbytných norem mohou české léky do gruzínských lékáren proniknout. Vláda Gruzie se chystá zmodernizovat základní vybavení nemocnic v zemi, proto lze v nejbližších letech očekávat i zvýšený zájem o dodávky zdravotnického zařízení.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Zemědělství Gruzie, stejně jako potravinářský průmysl, je značně nerozvinuté. Ačkoliv je v zemědělském sektoru zaměstnáno více než 50 % všech pracujících, není země potravinově soběstačná, neboť místní zemědělství je velmi neefektivní. Často se jedná o samozásobující se zemědělce hospodařící na několika hektarech půdy, kteří nejsou kvůli absenci techniky konkurenceschopní. Část zemědělské produkce se tak dováží z Turecka.

Vláda v roce 2015 vyhlásila program „Produce in Georgia“, v rámci kterého mohou firmy investující do zemědělského sektoru získat finanční pobídky.

Vzhledem ke geografické vzdálenosti a transportním nákladům je menší potenciál ve vývozu z ČR prvotně nezpracovaných zemědělských surovin – jako např. zrna. Možnosti jsou naopak ve vývozu hotových výrobků do Gruzie s vyšší přidanou hodnotou – jako například různé polotovary, energetické tyčinky apod. Zároveň lze v souvislosti se snahou vlády o zefektivnění zemědělského sektoru očekávat poptávku po ušlechtilých plemenech skotu a dalších hospodářských zvířatech. Projekt „Produce in Georgia“ předpokládá i zpracovávání zemědělské produkce, proto bude v nejbližších letech jistě stoupat poptávka i po průmyslových celcích pro potravinářský průmysl.

► **Železniční a kolejová doprava**

Postupně je obnovována infrastruktura gruzínských železnic, která je velmi zastaralá a vyžaduje investice do kolejového svršku, zabezpečovacího zařízení, prostorů pro cestující atd. V současnosti je na hlavní trase východ – západ rekonstruován horský úsek ve střední Gruzii (nové tunely) a další úseky mají podle plánů následovat. Snahou vlády je též postupně obnovit vozový park Gruzínských železnic (nákladní i osobní přepravy). V současnosti běží tendr na dodávku nových lokomotiv a v brzké době lze očekávat další podobné.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0106 – Ost. živá zvířata
	HS 1514 – Řepkový nebo hořčičný olej a jejich frakce chemicky neupravené
	HS 2209 – Stolní ocet a jeho náhražky získané z kyseliny octové
	HS 2303 – Škrobárenské zbytky, řepné řízky, bagasa aj. cukrovarnické, pivovarnické a lihovarnické odpady
	HS 2402 – Doutníky (též s odříznutými konci), doutníčky a cigarety z tabáku nebo tabákových náhražek
Chemický průmysl	HS 2844 – Radioaktivní chemické prvky a radioaktivní izotopy a směsi
	HS 2916 – Nenasycené acyklické a cyklické monokarboxylové kyseliny
	HS 2925 – Sloučeniny s karboximidovou iminovou funkcí
	HS 2933 – Sloučeniny heterocyk s heteroatomem dusíku ap.
	HS 2939 – Alkaloidy, přírodní nebo reprodukováné syntézou, a jejich soli, ethery, estery a ost. deriváty
	HS 3606 – Ferocer aj. pyroforické slitiny ve všech formách
	HS 3809 – Přípravky k úpravě povrchu, k apretování, přípravky k urychlení barvení ap.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2941 – Antibiotika
	HS 3003 – Léky neodměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.
Zpracovatelský průmysl	HS 4202 – Lodní kufry, cestovní kufry, kufříky, školní brašny, pouzdra, vaky ap.
	HS 4412 – Překližky, dýhované desky a podobné vrstvené dřevo
	HS 4414 – Dřevěné rámy na obrazy, fotografie, zrcadla nebo podobné předměty
	HS 4418 – Výrobky stavebního truhlářství a tesařství, ap. dřeva
	HS 4702 – Chemická dřevná buničina, druhů pro rozpouštění
	HS 4804 – Nenatíraný, papír, kartón a lepenka kraft aj., ne k popisování, ne k hyg. účelům
	HS 4808 – Papír, kartón a lepenka, zvlněné, krepované, ap.
	HS 9004 – Brýle (korekční, ochranné nebo jiné) a podobné výrobky
	HS 9020 – Ost. dýchací přístroje a plynové masky, kromě ochranných masek bez mechanických částí
	HS 9201 – Klavíry a pianina, včetně automatických klavírů; cembala aj. strunné nástroje s klaviaturou
Zpracovatelský průmysl	HS 9402 – Lékařský, chirurgický, zubolékařský nebo zvěrolékařský nábytek
	HS 9606 – Knoflíky formy na knoflíky polotovary knoflík
	HS 9610 – Břidlicové tabulky a tabule k psaní nebo kreslení, též zarámované
	HS 9611 – Datovací razítka, pečetítka, číslovačky, razítka apod. výrobky

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Textilní a obuvnický průmysl	HS 5106 - Příze vlněná mykaná neupravená pro prodej
	HS 5407 - Tkaniny z příze z hedvábí syntetického
	HS 5505 - Odpad z vláken chemických
	HS 5509 - Příze z vláken střížových chemických
	HS 5810 - Výšivky v metráži pásech nebo jako motivy
	HS 5906 - Textilie pogumované jiné
	HS 6301 - Přikrývky koberečky cestovní
	HS 6404 - Obuv se svrškem z textil. materiálů
Sklářský a keramický průmysl	HS 7017 - Laboratorní, hygienické nebo farmaceutické skleněné zboží
	HS 7104 - Syntetické nebo rekonstituované drahokamy nebo polodrahokamy
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7106 - Stříbro, netepané nebo ve formě polotovarů nebo prachu
	HS 7229 - Dráty z ost. legované oceli
	HS 7309 - Nádrže, cisterny, kádě ap., ze železa nebo oceli, o objemu > 300 l
	HS 7319 - Šicí jehly, pletací jehlice, šněrovací jehly ap., ze železa, oceli
	HS 8101 - Wolfram a výrobky z něho, včetně odpadu a šrotu
	HS 8307 - Ohebné trubky, z obecných kovů, též s příslušenstvím (fitinky)
	HS 8309 - Zátky, uzávěry lahví a víčka aj. příslušenství obalů z obecných kovů
Elektrotechnika	HS 8402 - Parní kotle zvané „na přehřátou vodu“
	HS 8411 - Proudové motory, turbovrtulové pohony a ost. plynové turbíny
	HS 8418 - Chladničky, mrazničky aj. chladicí, mrazicí zařízení, čerpadla tepelná
	HS 8445 - Stroje pro přípravu, spřádání, textilních vláken aj. stroje na výrobu textilních přízí
	HS 8448 - Zařízení přídavná stavů strojů na spřádání ap.
	HS 8457 - Obráběcí centra, stroje stavebnicové konstrukce aj. obráběcí stroje, pro obrábění kovů
	HS 8460 - Obráběcí stroje pro odstraňování ostřin, k broušení, honování aj. konečnou úpravu kovů
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory (kromě generátorových soustrojí)
	HS 8510 - Holicí strojky, stříhací strojky na vlasy a srst a depilační přístroje, s vestavěným elektrickým motorem
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8609 - Kontejnery speciálně konstruované a vybavené pro přepravu jedním nebo více druhy dopravy
	HS 8707 - Karoserie (vč. kabin) pro motorová vozidla čísel 8701 až 8705
	HS 8708 - Části, součásti motorových vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8907 - Ost. Plavidla

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: MDC

Dokument Georgia 2020 stanoví tři strategické priority gruzínské vlády, a to podporu konkurenceschopnosti soukromého sektoru (podnikatelské prostředí, inovace/technologie, export a dopravní infrastruktura), rozvoj lidských zdrojů (podpora vstupu na pracovní trh, kvalita zdravotnictví a sociální asistence) a dostupnost finančních zdrojů (investice a bankovníctví). Rok 2018 byl prvním rokem implementace Programu dvoustranné rozvojové spolupráce ČR s Gruzii na roky 2018–2023. V jeho rámci byly pro rozvojovou spolupráci definovány tři prioritní oblasti: inkluzivní sociální rozvoj, zemědělství a rozvoj venkova a řádná demokratická správa věcí veřejných.

► Sektor zdravotnictví

Dostupnost kvalitní zdravotní péče je jedna z priorit vlády, vyplývající ze strategie Georgia 2020. Česká republika v sektoru zdravotnictví v Gruzii dlouhodobě pomáhá. Česká rozvojová agentura se věnuje problematice prevence, včasné diagnostiky a léčby onkologických onemocnění a zavádění systému paliativní péče, včetně dodávek lékařských přístrojů. Dále implementuje projekt zaměřený na zajištění dostupnosti kvalitní zdravotní péče. Na výsledky projektu budou moci navázat čeští výrobci zdravotnických technologií. Další možností podnikatelské spolupráce je vybavování poskytovatelů první lékařské pomoci (sanitky, letecká první pomoc aj.).

► Sektor sociální infrastruktury a služeb

České know-how lze využít při sociální inkluzi nejvíce potřebných skupin obyvatelstva. Potenciálem pro podnikatelsko-rozvojová partnerství mohou tedy být technické úpravy (schodišťové výtahy, veřejná doprava, osobní automobily) pro potřeby osob se sníženou pohyblivostí.

► Sektor státní správy a občanské společnosti

V rámci projektů ZRS budou pokračovat projekty technické asistence při plnění závazků vyplývajících z Asociační dohody mezi EU a Gruzii, zejména v oblasti zemědělství a životního prostředí. Možnost partnerství se nabízí také v oblasti poskytování vzdělávání samospráv a čerpání evropských fondů.

► Sektor zemědělství

Strategie rozvoje sektoru je formulována ve Strategii rozvoje venkova Gruzie 2015–2020. Jistý rozvojový potenciál mají české zemědělské technologie pro plnění cílů vládního programu podpory kooperativního hospodaření a efektivity zemědělství. V rámci projektů Zahraniční rozvojové spolupráce České republiky v Gruzii bude pozornost zaměřena na udržitelný rozvoj horských regionů, a to i v oblastech, které mají potenciál pro podnikatelskou návaznost, jako jsou inovativní zemědělské postupy (zejména ekologická produkce s přidanou tržní hodnotou a produkce výrobků pod místní značkou), lesnictví, rozvoj turistiky, prevence a posílení připravenosti na důsledky klimatických změn a přírodních katastrof a budování systému včasného varování, včetně sdílení zkušeností s budováním kapacit v oblasti krizového řízení. V rámci tohoto sektoru lze uplatňovat české know-how a pokročilé (IT) technologie. Nezanedbatelný potenciál mají i zpracovatelské technologie, například v pivovarnictví. Lze uvažovat o zřízení poboček certifikačních laboratoří.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>